

INFORMACIJOS

Nr 23 /46/

1953m. birželio 2 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos "Informacijos" yra savaitinis Krašto Valdybos organas, skiriamas tik spaudai, rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

BIRŽELIO 14- JI

Skaudiesiems 1941 metų birželio įvykiams Lietuvoje prisiminti, PLB Vokietijos Krašto Valdyba išleido Vokietijoje gyvenantiems tautiečiams specialų atsišaukimą, kviesdama ta proga apylinkes ir seniūnijas, drauge su kaimyninių - latvių ir estų tautinėmis grupėmis tą dieną plačiai minėti, svečiais kviečiant ir kitų tautybių atstovus bei bičiuliškas vokiečių šeimas.

Ta proga apylinkės ir seniūnijos raginamos platinti išleistuosius STOP GENOCIDE ženklelius, o taip pat praveisti ir piniginių aukų rinkimą kovai prieš komunizmą.

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO BENDR-JE

Gautingo apylinkės valdybos pasikeitimas. Buv., apylinkės valdybos nariui T. Uogintui pasitraukus, naująją valdybą sudaro:

pirmininkas	- K. Masiulionis,
sekretorius	- A. Kajutis ir
iždininkas	- F. Nedzinskas

AUKA LIKUSIEMS VOKIETIJOJE

Kanoshos Lietuvių Tremtinių Bendruomenės Komitetas /JAV/pranešė išsiuntęs 100,- \$ pinigine auką Vokietijoje likusiems džiovininkams ir jų šeimoms individualiai sušelpti.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS NAMAI

Didžiojoje Britanijoje gyvenanti jautri lietuviškiems reikalams tautietė, p. O. Kairiūkštienė gimnazijos namams pirkti aukavo 3 £.

Kitas tautietis, skirdamas savo piniginę auką gimnazijai pirkti iš Didžiosios Britanijos rašo:

" Džiugu ir sveikintina radus spaudoje, kad PLB Vokietijos Krašto Valdyba pagaliau suprato tikrą reikalą įsigyti VASARIO 16 gimnazijai namus.

Iš patalpinto "Britanijos Lietuvoje" Nr 19 atvaizdo ir aprašymo gaunasi geras įspūdis ir atrodo, kad tikrai namai atitiks tam reikalui ir pavadinimas VASARIO 16 GIMNAZIJOS RŪMAI" tinka. Džiugu, kad vienintelė laisvame pasaulyje lietiška gimnazija - mažytė lietuviškos salelė - įsigys nuosavus namus.

Juose puikiai jausis kaip šviesos nešėjai auklėtojai-pedagogai, o taip pat ir auklėtiniai-mokiniai savame ir tikrame lietuviškos kultūros židinyje. Ten tautiškai auklėjamas jaunimas galės laisvai ruoštis atsikursimui nuniokotai Lietuvai Tėvynei.

Kad kuo greičiau suplevesuotų rūmų bokšte gražioji trispalvė, siunčiu 2 £ bent porai kv. mtr. ženės apmokėti."

Jūsų /-/ Alb. Rimdzevičius

Savo laiku buvęs Dedelsdorfo lietuvių gimnazijoje mokytojas, p. J. Guobys iš Providence /JAV/ gimnazijos direktoriui rašo:

" Spaudoje teko skaityti, kad pastaruoju laiku yra užpirkta Jūsų vadovaujamai gimnazijai namai. Jausdamas reikalą prisidėti prie išlaikymo vienintelės pasaulyje lietuviškos gimnazijos, š. m. balandžio mėn. 18 d., Jūsų vardu, per finansines įstaigas išsiunčiau 10,- \$ čekį, prisidėjimui prie pirkimo gimnazijai rūmų.

Malonėkite priimti šią mano kuklią auką."

Reiškiu aukštą pagarbą

/-/ J. Guobys

Šio meto VASARIO 16 gimnazijos mokytojų sąstas:

Antanas Giedrius-Giedraitis, direktorius, dėsto lietuvių kalbą,
O. Dirvelis-Kyzelbachas, vice-direktorius, švietimo tarėjas, dėsto vokiečių kalbą,

Kun. Dr. Antanas Paškevičius, kapelionas, dėsto tikybą ir lotynų kalbą,

Alfonsas Krivickas, dėsto meno dalykus,

Dr. Edvardas Seika, dėsto chemiją ir gamtos mokslus,

-3 -

- J. Jurkaitis, dėsto matematiką ir vokiečių kalbą,
 S. Antanaitis, dėsto matematiką ir fiziką,
 A. Gasnerienė, dėsto kūno kultūrą mergaitėms, mergaičių bendrabu-
 čio vedėja,
 O. Gešventas, dėsto kūno kultūrą berniukams, bendrabučio vedėjas,
 T. Knopfmileraitė, dėsto vokiečių ir anglų kalbas žem., klasėse,
 K. Motgabis, dėsto muziką ir geografiją,
 A. Petkevičius, dėsto biologiją ir istoriją,
 O. Vehrenkamp, dėsto anglų kalbą vyresnėse klasėse,
 V. Snarskis, parengiamosios klasės mokytojas

* * *

Šio meto VASARIO 16 gimnazijos mokinių statistika:

Klasės	Berniu- kų	Mergai- čių	R.-Kat.	Evang.	G y v e n a:		V i s o
					Bendr.	Stov.	
I	14	11	13	12	21	4	25
II	18	18	15	21	32	4	36
III	11	18	10	19	26	3	29
IV	16	13	15	14	25	4	29
V	9	8	8	9	15	2	17
VI	6	10	10	6	16	-	16
VII	6	2	4	4	7	1	8
VIII	3	1	1	3	4	-	4
IX	3	-	2	1	2	1	3
Iš viso	86	81	78	89	148	19	167
Pareng. Klasėje:							
I	4	4	4	4	-	8	8
II	-	-	-	-	-	-	-
III	6	8	7	7	7	7	14
IV	8	5	6	7	9	4	13
Iš viso	18	17	17	18	16	19	35
Bendrai	104	98	95	107	164	38	202

* * *

Š.m. gegužio 23 dieną VASARIO 16 gimnazijos krepšinio komanda Hannoverijoje sužaidė 4-rias rungtynes su įvairiais vokiečių krepšininčių klubais ir visas jas laimėjo tokiais santykiais:

Gimnazija	-	Berlyno mokytojų klubas	-	20 : 14,
- " -	-	Hannoverio "Maraton"	-	31 : 15,
- " -	-	Hannoverio H. B. C.	-	41 : 16,
- " -	-	Herford	-	31 : 24

Pagal šiuos žaidynių rezultatus gimnazijos jaunieji krepšininčiai puikiai ir pelnytai laimėjo pirmąją vietą.

Pačios žaidynės buvo gyvos, pilnos gražių ir sudėtingų momentų ir paliko gražaus įspūdžio.

- 4 -

Kanados Krašto Valdyba š.m. gegužio 16 dienos raštu atsiliepia į PLB Vokietijos Krašto Valdybos atsišaukimą VASARIO 16 gimnazijai namų pirkimo reikalui, paketindama vajaus akcijoje aktyviai prisidėti ir pravesti vajų lietuvių tarpe visame Kanados krašte.

x x x

Vokiečių spaudoje.

"Rheinpfalz, Ludwigshafen" š.m. gegužio 11 dienos Nr įdėjo žinutę, kurioje rašo:

Lietuvių gimnazija bus perkelta į Bergstrasse apskritį. 8 000 lietuvių tautinei grupei vadovaujanti Krašto Valdyba, Vokietijos Federalinėje Respublikoje yra nupirkusi Huettenfelde pilį ir ją numato perstatyti gimnazijos reikalams. Sekantiems mokslo metams skaitoma bus apie 190 mokinių ir 15 mokytojų.

Pastaba: pagal paduotą statistiką, jau šiuo metu yra 202 mokiniai.

x x x

"Frankfurter Rundschau" š.m. gegužio 22 dieną talpina žinutę: "Lietuvių Gimnazija prie Lampertheimo", kurioje rašo:

Vienintelė lietuvių gimnazija laisvame pasaulyje laikinai bus įrengta buv. Wormso fabrikanto von H e y l pilyje. Vokietijos Krašto Valdyba nori 9 klasių gimnaziją su 200 mokinių jau š. m. rudelį persikelti. Gimnazijos rūmai kaštuos apie 300.000,-DM, kuriuos tikimasi aukų pavidale surinkti lietuviškoje išeivijoje užjūrio kraštuose.

x x x

"Wormser Anzeiger" Sekminių laidoje deda taip pat žinutę apie VASARIO 16 gimnazijos persikėlimą į Huettenfeldę ir talpina rūmų fasadinę nuotrauką.

Vargio mokyklos.

Š.m. gegužio 29 dieną Vokietijos Krašto Valdybos Švietimo Inspektorius p. A. Venclauskas lankėsi Seedorfo vargo mokykloje, kurioje įvyko I-jo laipsnio išeitos programos patikrinimas. Patikrinimo metu dalyvavo ir apylinkės valdybos pirmininkas p.G. Brinkys.

Mokytoja, p. E. Beinarauskienė su vaikučiais dirba savo privačiame kambaryje. Darbo sąlygos nepatogios. Didelio sunkumo sudaro neturėjimas nei elementorių, nei kitų reikalingųjų dalykų.

x x x

Organizuojasi apylinkėse naujos vargo mokyklos.

Šiuo metu vietoje baigia organizuoti naujas vargo mokyklas šiose apylinkėse:

Oldenburg-Sandplatz, kurioje surašyta 17 vaikučių ir jai vadovaus J. Matušauskaitė;

Stuttgart-Backnange - su 11 vaikučių, vadovaujama p. L. Skeivelienės.

PAVARGUSIOJE TĖVYNEJE

Šį pavasarį atšventusi savo 21 metines, grįžusi iš Lietuvos vokiečiai, savo atsiminimuose apie praleistus metus už geležinės uždangos, gražioje Lietuvoje pasakoja:

karui baigiantis buvusi vaikų prieglaudoje Gumbinėje, nes jos tėvai karo metu žuvę. Iš ten ji pasukusi Lietuvos link ir po kokių laiko pasiekusi Kauną.

Geri lietuviai ją, kaip našlaitę priėmė ir, neilgai trukus ją rekomendavę vienai artistų šeimai, pas kurią ji gavusi pastovaus darbo vaikus prižiūrėti ir šį bei kita šeimininkei padėti.

Nuo 1947 metų iki pat grįžimo Vokietijon ji palikusi toje šeimoje. Naujieji šeimnininkai abu dirbe teatre. Šeimoje buvę du maži berniukai. Tame pat name gyvenusi lietuvių gydytojo šeima.

1948 metais jos šeimnininkai buvę perkelti į Vilnių, nes esą visa opera buvusi perkelta iš Kauno. Kaune palikusi tik drama. Vilniuje juos patalpinę trijų kambarių bute. Namų prievaizda, kuris turėjo prižiūrėti ir daugiau namų, buvęs lenkas.

Vokiečių darbas buvęs namuose palaikyti švarą ir tvarką, vaikus prižiūrėti, su jais pavaikštinti ir reikiamus produktus supirkti turguje arba maisto krautuose. Dirbusi be atlyginimo, tačiau esanti patenkinta, nes darbas buvęs lengvas, o už tai buvusi gerai maitinama, aprenčiama, šia, be to, gaudavusi ir dovanų iš savo šeimnininkės.

Palygindama Kauną ir Vilnių, sako, jog Kaune girdėti daugiau rusų kalba, tuo tarpu Vilniuje – lenkų. Ir vienur ir kitur esą labai daug rusų. Jų esą pilna visose įstaigose, prekybos namuose, nekalbant jau apie kariškius. Be rusų, nemaža yra ir žydų, ypačingai prekybos namuose ir kontorose.

Prekyvietėse, kur ji dažnai šio to pirkti eidavo, buvę galima gauti visko, bet kaimos buvusios labai aukštos, retas tegalėdavęs tinkamai įsipirkti.

Artistų šeimose virtuvės buvusios geros, maisto pakankamai, tačiau, jos nuomone, jie negaudavę tokių aukštų atlyginimų, kaip tarnautojai rusų įstaigose ar patys rusai. Apie tai buvę galima spresti pagal tai, kad pas juos daug ko trūkę: indų, baldų, būtiniausių namų apyvokos reikmenų ir net lovoms baltinių.

Apie savo šeiminių, kaip ir apie kitų tame name gyvenusių artistų privatinį gyvenimą pasakotoja negalinti nieko pasakyti. Žinanti tik tiek, kad jos šeimnininkai per dienas nebūdavę namuose, nes turėdavę daug darbo teatre. Fareidavę tik pietų metu ir poilsio į namus. Laisvalaikius panaudodavę savo šeimai, nes labai mylėję savo vaikus. Niekas pas juos nesilankydavę, išskyrus vieną poniją, artimą šeimnininkų šeimai, taip pat artistę. Šeimnininkai niekur ir neišvykdavę. Retais atvejais tekdavę jiems kartais išvykti su teatru gostrolių. Nors šeimnininkai puikiai kalbėję rusiškai, tačiau namuose su vaikais ir su ja buvę visuomet kalbama lietuviškai. Vaikai mokėję ir poterių. Tėvai, dar Kaune gyvenant į bažnyčią vaikščiodavę. Per Kalėdas buvusi puošiama eglutė, o Velykoms dažydavo margučius. Pirmą Velykų dieną, teatrui ne

veikiant, šeiminkai būdavo namuose.

Teatre jai tekdavo labai dažnai būti, nes šeiminkė parūpindavusi bilietus. Mačiusi daugel operų. Visi spektakliai buvo atliekami lietuvių kalba. Būdavo specialių spektaklių rusų kalba, rusams. Tačiau, nežiūrint, kad ir lietuvių kalba buvo spektakliai, teatre visuomet būdavo labai daug rusų. Kinuose esanti buvus ir Kaune ir Vilniuje su savo šeiminke. Visi filmai statomi tik rusų kalba. Jie garsiniai. Ji prisimenanti vieną filmą, kuris buvęs vokiečių kalba. Kino teatrų esą ne maža ir Kaune ir Vilniuje.

Apie trėmimus konkrečiai negalinti nieko pasakyti, tačiau Kaune gyvendama apie tai esanti girdėjusi, nes ten, Kaune apie tai būvę daug kalbama. Jai esą žinoma, kad didieji trėmimai daugumoje palietę provinciją, mažesnius miestelius ir ypač kaimus. Trėmimų temomis apskritai būvę kalbama dažniausiai rudenį ir pavasarį. Vilniuje apie trėmimus girdėjusi daug rečiau. Tuos namus, kur ji su savo šeiminkais gyvenusi, trėmimai nepalietę, bet milicijos pareigūnai kiekvieną mėnesį darydavo tam tikras kontroles. Tikrindavo butus, palygindami namų knygos įrašus su dokumentais. Tikrindami butus, įkišdavo savo nosį net į didesnius buto baldus - spintas.

Pasakotoja prisimenanti vieną meno pasauliui priklausanti asmenį, savo laiku grįžusį iš vak. Vokietijos, karui pasibaigus.

Partizanų veikla Lietuvoje jai esą yra žinoma. Nors ji nepažįstanti provincijos, tačiau girdėjusi, kad partizanų Lietuvos miškuose yra daug ir jie veikia puikiai. Partizanų dainų nemokanti, bet buvus pramokus keletą lietuviškų dainų vaikams, tačiau iki šiol jas pamiršusi.

Dar Kaune gyvendama, dažnai ateidavusi su vaikais prie Vytauto Didžiojo muziejaus. Muziejus esąs uždarytas ir saugoją du milicijos pareigūnai.

Kaune, pagal jos teigimą, veikiančios dvi bažnyčios: Įgulos ir kita Žaliajame kalne. Vilniuje esą daug bažnyčių uždaryta. Aušros Vartų Madonna tebesanti ir žmones jos paveikslą laiką pagarboje. Daug sykių ji esanti mačiusi ties tuo paveikslu klūpančius žmones. Iš tolo žiūrint, esą atrodo, kad rėmas, supantis Madoną, esąs sulaužytas ir stiklas iškultas.

Jos šeiminkų sūnus /vyresnysis/ Vilniuje jau pradėjęs lankyti mokyklą. Mokykla esanti lietuviška.

Kai jai atėjes laikas grįšti į Vokietiją, jos šeiminkai labai apgailastave to, nes ja esą labai pasitikėję ir su jais gražiai sugyvenus. Pagal jos teigimą, šeiminkai būvę labai malonūs vokiečiams. Ta proga šeiminkai ją apdovanoję kuo galėdami, net pinigais ir koku tai lietuvišku veikalu, tačiau vėliau, tikrinant jos daiktus, rusų pareigūnai atėmę visus iš Lietuvos gautus suvenyrus ir net pinigų likutį, 70 rublių.

Nors gana šaltai, tačiau mielais žodžiais, jau silpnoka lietuvių kalba ši mergaitė mini Lietuvą ir jos žmones, ypač tuos su kuriais jai teko drauge būti bent kelis metus.

